

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa H. P.
przeciwko K. Spółce z o.o. w K. i P. Spółce z o.o. Ś. w K.
o przywrócenie do pracy, nagrodę jubileuszową, wynagrodzenie, ekwiwalent za
posiłki regeneracyjne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 września 2016 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 24 marca 2015 r., sygn. akt IX Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje adwokatowi K. Ć. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w K. kwotę 1.485 (tysiąc czterysta osiemdziesiąt pięć) zł podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3. nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy w K. wyrokiem z dnia 24 marca 2015 r. oddalił apelację powoda H. P. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 10 lipca 2014 r. oddalającego powództwo przeciwko pozwanym K. Spółce z o.o. w K. i P. Spółce z o.o. Ś. w K. (dalej Z.) o przywrócenie do pracy, nagrodę jubileuszową, wynagrodzenie, ekwiwalent za posiłki regeneracyjne.

W uzasadnieniach Sądów *meriti* przyjęto, że wskazana w oświadczeniu pozwanego Z. przyczyna rozwiązania umowy o pracę z powodem (likwidacja pracodawcy), była rzeczywista i uzasadniona, co skutkowało oddaleniem powództwa o przywrócenie do pracy. Wbrew twierdzeniom powoda, który swoje żądanie przywrócenia do pracy skierował ostatecznie przeciwko K. Spółce z o.o. w K., jego pracodawcą był zlikwidowany Z.. Nie doszło bowiem do przejścia jego dotychczasowego pracodawcy Z. na Spółkę K. w rozumieniu art. 23¹ k.p. Sąd Okręgowy wskazał, że pozwany Z. z dniem 9 grudnia 2012 r. zaprzestał prowadzenia działalności przewozowej na terenie województwa (...), przeprowadził zwolnienia grupowe i z dniem 31 grudnia 2012 r. rozwiązał przeważającą część umów o pracę. Pozostali nieliczni pracownicy, wykonujący czynności związane z likwidacją Zakładu. Ponadto pozwana Spółka K. przejęła od Z. jedynie świadczenie usług w zakresie przewozów pasażerskich w obrębie województwa (...) bez połączeń na styku województw, bez taboru, infrastruktury, zaplecza technicznego (hala gdzie mieściła się Sekcja Utrzymania Taboru Zakładu, w której zatrudniony był powód, została wynajęta spółce S.). Spółka K. samodzielnie poszukiwała też pracowników, zatrudniając wprawdzie wśród nich także pracowników Zakładu, ale byli to maszyniści, członkowie drużyn konduktorskich i kierownicy pociągów. Nie było wśród nich pracowników warsztatowych, do których zaliczał się powód. W ocenie Sądów orzekających samo przejęcie części zadań nie jest wystarczające do stwierdzenia, że nastąpił transfer przedsiębiorstwa.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł powód H. P., zaskarżając go w całości, wniósł o uchylenie wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez uwzględnienie powództwa w całości oraz o zasądzenie od obu pozwanych na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje i kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, liczonych według norm przepisanych; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego

rozpoznania Sądowi Okręgowemu, przy uwzględnieniu kosztów dotychczasowego postępowania, a także o przyznanie pełnomocnikowi z urzędu kosztów sporządzenia i wniesienia skargi kasacyjnej, które nie zostały pokryte przez powoda w całości, ani też w części, liczonych według norm przepisanych, niezależnie od rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego - art. 23¹ k.p. w związku z art. 41¹ k.p. w związku z art. 14 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 596 ze zm.) w związku z art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz.U. z 2011 r. Nr 5, poz. 13 ze zm.) przez przyjęcie, że przejęcie wykonywanych przez Z. zadań publicznych w postaci usług w zakresie kolejowego transportu zbiorowego w regionalnych przewozach pasażerskich na terenie województwa (...) przez Spółkę K. nie oznacza przejęcia zakładu pracy w rozumieniu art. 23¹ k.p. w sytuacji dalszego wykonywania tożsamyh zadań publicznych przez K..

Za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania przemawia występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, „a mianowicie potrzeba wyjaśnienia, czy w przypadku przejęcia zadań o charakterze publicznym do oceny, czy nastąpiło przejście zakładu pracy na nowego pracodawcę, decydujące znaczenie ma przejęcie zadań dotychczasowego pracodawcy, czy też przejęcie części pracowników lub majątku (wyposażenia materialnego) jednostki, której zadania są przejmowane”. Ponadto istnieje potrzeba dokonania wykładni prawa, a mianowicie pojęcia „przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę”, o którym mowa w art. 23¹ k.p. wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów.

W odpowiedziach na skargę kasacyjną obaj pozwani wnieśli o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi w całości, a w każdym przypadku o zasądzenie od skarżącego na ich rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.)

Stosownie do utrwalonego orzecznictwa, jeśli skarżący powołuje jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego powinien mieć na uwadze, że zagadnienie prawne jest to zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51; z dnia 10

stycznia 2012 r., I UK 305/11, LEX nr 1215784; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575).

Ponadto przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć jednocześnie charakter uniwersalny, przez co należy rozumieć, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw. Jednocześnie, chodzi o problem, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną stanowiącą podstawę wydania zaskarżonego wyroku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, LEX nr 1375467).

Na podstawie powyższych wywodów należy stwierdzić, że przedstawione w skardze kasacyjnej „zagadnienie prawne” nie spełnia wymogów przewidzianych dla tej przesłanki przysądu (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), ponieważ skarżący nie wskazał jakichkolwiek przepisów, na tle których miałyby się sformułowane w skardze ujawnić, a ograniczył się jedynie do przedstawienia ogólnego zagadnienia teoretycznego. Skoro w ramach przesłanki występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący formułuje pytania bez odniesienia ich do jakichkolwiek przepisów prawa, to samo w sobie nie pozwala to na ocenę, czy przedstawione zagadnienie ma rzeczywiście charakter zagadnienia prawnego w wyżej przedstawionym rozumieniu.

Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., tj. na twierdzeniu o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącą rozbieżności w orzecnictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca

2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365 oraz z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351). W konsekwencji na skarżącym ciąży obowiązek wskazania poważnych wątpliwości interpretacyjnych związanych ze stosowaniem danego przepisu wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości, bądź rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 grudnia 2013 r., III SK 25/13, LEX nr 1408197; z dnia 5 grudnia 2013 r., II CSK 244/13, LEX nr 1405354; z dnia 10 października 2013 r., II UK 235/13, LEX nr 1381272). Nie można przy tym uznać, że w sprawie zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522 oraz z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Mając powyższe na względzie stwierdzić należy, że nie istnieje potrzeba wykładni art. 23¹ k.p. w zakresie pojęcia „przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę”, ponieważ próba zdefiniowania tego pojęcia była już przedmiotem licznych orzecznictwa, zarówno Sądu Najwyższego, jak i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (w poprzednim stanie prawnym: Europejski Trybunał Sprawiedliwości), a skarżący nie przedstawił *de facto* żadnych poważnych rozbieżności istniejących w doktrynie lub orzecznictwie dotyczących pojęcia, które jego zdaniem, wymagało wykładni na gruncie art. 23¹ k.p. wskazanego w sformułowanym w skardze problemu.

Do zdefiniowania pojęcia „przejścia zakładu pracy lub jego części”, użytego w art. 23¹ § 1 k.p., orzecznictwo posługuje się dyrektywą Rady 2001/23/WE z dnia 21 marca 2001 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ochrony praw pracowniczych w przypadku przejęcia przedsiębiorstw, zakładów lub części przedsiębiorstw lub zakładów (Dz.Urz. WE L 82 z dnia 22 marca 2001 r., s. 16 - Dz.Urz. UE - sp. 05, t. 4, s. 98), na której wzorowany jest art. 23¹ § 1 k.p. Obecnie kształtuje się linia orzecznictwa, w myśl której różne są przesłanki uznania, że dochodzi do transferu w rozumieniu dyrektywy, a waga tych przesłanek dla rozstrzygnięcia każdego przypadku zależy od charakteru działalności prowadzonej przez pracodawcę, tj. metod produkcji lub

eksploatacji, które wykorzystywane są w danym przedsiębiorstwie lub zakładzie (por. wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 11 marca 1997 r. w sprawie C-13/95 *Süzen*, pkt 18 uzasadnienia; wyrok z dnia 10 grudnia 1998 r. w sprawach połączonych C-173/96 i C-247/96 *Hidalgo i in.*, Rec str. I - 8237, pkt 31 uzasadnienia). Przejęcie samych zadań nie jest wystarczające dla zastosowania dyrektywy w sytuacji, gdy działalność przedsiębiorstwa opiera się w znaczącej mierze na substracie materialnym, który nie został przejęty. Konieczne jest wówczas przejęcie znaczącej części majątku. Dla zastosowania przepisów dyrektywy (a więc dla stwierdzenia przejścia w rozumieniu w art. 23¹ § 1 k.p.) ważna jest konstatacja co do zachowania tożsamości przedsiębiorstwa i z tym powiązana odpowiedź na pytanie, czy możliwość prowadzenia działalności opiera się na czynniku ludzkim czy majątkowym. Nie jest natomiast rozstrzygający charakter publiczny czy prywatny zadań podejmowanych przez pracodawcę. Pogląd o konieczności przejęcia nie tylko zadań, ale także istotnych składników majątkowych służących ich wykonaniu w razie zmiany wykonawcy usługi, jest ugruntowany w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, przyjętym na podstawie art. 1 obecnie obowiązującej dyrektywy Rady 2001/23. Był też prezentowany w orzeczeniach ferowanych na podstawie poprzedniej dyrektywy 77/187 o tym samym tytule. W wyroku z dnia 25 stycznia 2001 r., C - 172/99 w sprawie z powództwa *Oy Liikenne Ab* (ECR 2001, s. I - 745) przyjęto, że dyrektywa 77/187 może mieć zastosowanie w przypadku przejęcia obsługi lokalnych przewozów autobusowych na podstawie przetargu, ale nie stosuje się jej, jeżeli nowy przewoźnik nie przejął znaczących składników majątkowych od poprzednika. Podobnie w wyroku z dnia 20 listopada 2003 r., C - 340/01 w sprawie z powództwa *Carlito Abler i inni* (ECR 2003, s. I - 14023) Trybunał stwierdził, że art. 1 dyrektywy 77/187 ma zastosowanie, gdy szpital zleca przygotowanie posiłków nowemu wykonawcy, jeżeli używa on istotnych składników majątkowych używanych przez poprzednika. Ta linia orzecznictwa została podtrzymana w wyroku z dnia 15 grudnia 2005 r., w sprawach połączonych C - 232/04 i C - 233/04 z powództwa *Nurten Güney - Görres i Gul Demir* (ECR 2005, s. I - 11237).

Również Sąd Najwyższy uznaje, że art. 23¹ k.p. ma zastosowanie w razie zmiany przez przedsiębiorcę wykonawcy usługi tylko wówczas, gdy nowy

wykonawca przejmuje istotne składniki mienia związane z wykonywaniem tej usługi przez jego poprzednika (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 września 2008 r., II PK 18/08, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 40; z dnia 4 lutego 2010 r., III PK 49/09, LEX nr 578145; z dnia 4 lutego 2010 r., III PK 51/09, LEX nr 602053; z dnia 29 marca 2012, I PK 151/11, LEX nr 1619610; wyrok z dnia 11 kwietnia 2012 r., I PK 155/11 LEX 1289157). Zatem, zarówno Trybunał Sprawiedliwości, jak i Sąd Najwyższy, odszedł od poglądu, że samo przejęcie zadań jest wystarczającą przesłanką przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę. W wypadku zakładów pracy funkcjonujących w sferze gospodarczej, przedmiotem przejścia jest bowiem zawsze zakład pracy lub część zakładu pracy, stanowiące zorganizowane połączenie zasobów, którego celem jest prowadzenie działalności gospodarczej, bez względu na to, czy jest to działalność podstawowa czy pomocnicza. Zgodnie z aktualnym stanowiskiem wymienionych sądów, ocena czy nastąpiło przejście części zakładu pracy (jednostki gospodarczej) na nowego pracodawcę, wymaga ustalenia, czy przejmowana część zakładu pracy (jednostka gospodarcza) zachowała tożsamość, a w szczególności, zależnie od tego, czy działanie jednostki gospodarczej opiera się głównie na pracy ludzkiej czy na składnikach majątkowych, konieczne jest ustalenie, czy nowy usługodawca przejął decydującą o jej zachowaniu część pracowników lub majątku (wyposażenia materialnego) przejmowanej jednostki (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 czerwca 2012 r., I PK 235/11, LEX nr 1250558 i z dnia 13 marca 2014 r., I BP 8/13, LEX nr 1511807 i tam powołane wcześniejsze orzecznictwo Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości).

W ustalonym stanie faktycznym sprawy, którego skarżący nie kwestionuje, opierając skargę wyłącznie na zarzutach przepisów prawa materialnego, wynika, że Spółka K. będąca jednostką, której funkcjonowanie opiera się głównie na składnikach materialnych, nie przejęła od Z. majątku w postaci taboru ani zaplecza technicznego. Majątek ten K. dzierżawi od innych podmiotów takich jak: N. S.A., Koleje C., L. czy C. Natomiast z przytoczonych powyżej judykatów wynika, że przejęcie samych zadań nie jest wystarczające dla zastosowania dyrektywy w sytuacji, gdy działalność przedsiębiorstwa opiera się w znaczącej mierze na substracie materialnym, który nie został przejęty.

W konsekwencji utrwalonego orzecznictwa, w sprawie nie występuje kolejna potrzeba wyjaśniania tego samego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy wyraził już swój pogląd w konkretnej kwestii, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 marca 2011 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 9 marca 2011 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126 i z dnia 24 lutego 2011 r., II PK 274/11, LEX nr 1215146).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz odstąpił od obciążania powoda kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym na podstawie art. 102 k.p.c.